

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

21 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Radu Holban în numele părții vătămate și civile Iurie Ghemu, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Fălești din 26 februarie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 mai 2015, în cauza penală în privința lui

Gurschi Valeriu Alexandru, născut la
13 martie 1977, originar și locuitor din s.
Călinești, r-nul Fălești,

Termenul de examinare a cauzei:

- prima instanță: 17.01.2015 – 26.02.2015;

- instanța de apel: 20.03.2015- 03.06.2015;

- instanța de recurs: 24.07.2015- 21.10.2015;

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Fălești din 26 februarie 2015, *cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală*, Gurschi Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 140 (o sută patruzeci) ore.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Ghemu Ion a prejudiciului material în mărime de 20 006,98 lei (douăzeci mii șase lei nouăzeci și opt bani), a prejudiciului moral în sumă de 10 000 (zece mii) lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3 500 (trei mii cinci sute) lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Gurschi Valeriu la 27.11.2013, aproximativ la ora 08.30, aflîndu-se pe strada din satul Călinești, raionul Fălești, în temeiul relațiilor ostile, intenționat i-a aplicat lui Ghemu Iurie mai multe lovituri cu pumnii în regiunea capului, cauzîndu-i în rezultat acestuia traumatism cranio-cerebral închis cu contuzie cerebrală, excoriație

și tumefiere, care potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 240 D din 12.12.2013 se atribuie la categoria leziunilor corporale medii, cu dereglarea sănătății de lungă durată.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către partea vătămată Ghemu Valeriu, solicitând casarea parțială a acesteia în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță în partea ce ține de pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, prin care să se dispună încasarea de la inculpat în beneficiul său a sumei de 50 000 lei cu titlu de compensație bănească pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune.

În motivarea apelului s-a invocat că:

- potrivit art. 1423 Codul civil,

(1) Mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vinovate.

(2) Caracterul și gravitatea suferințelor psihice fizice le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al victimei;

- potrivit pct. 25 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral” nr. 9 din 09.10.2006, instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerare atît aprecierea obiectivă, cît și datele obiective care certifică acest fapt;

- la adoptarea sentinței în partea ce ține de stabilirea mărimii compensației bănești pentru prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în sumă de 10 000 lei, instanța nu a aplicat pe deplin criteriile legale obligatorii indicate mai sus în raport cu circumstanțele relevante ale prezentei cauze;

- astfel, deși sub aspect textual (de conținut), instanța de judecată a reținut și reflectat în sentință circumstanțele de fapt și de drept importante pentru soluționarea justă a cauzei în această latură, în esență însă în discrepanță evidentă cu aceste circumstanțe instanța a stabilit mărimea compensației bănești a prejudiciului moral într-o sumă vădit diminuată, care nicidecum nu este în măsură să constituie o satisfacție echitabilă pentru el ca persoană vătămată, adică să-i compenseze efectiv și pe deplin suferințele (durerile) fizice și psihice care i-au fost cauzate în rezultatul acțiunilor infracționale intenționate comise de către inculpat;

- suma compensației pentru prejudiciul moral de doar 10 000 lei (echivalent cu aproximativ 500 euro), stabilită de prima instanță, este una inequitabilă în circumstanțele cauzei date, fapt ce contravine prevederilor art. 1 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, care proclamă demnitatea omului

drepturile și libertățile lui, dreptatea (adică echitatea), ca fiind valori supreme ale statului Republica Moldova, precum și prevederilor art. 20 alin. (1) din Constituție, care stipulează că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime;

- consideră că pentru stabilirea unei compensații bănești echitabile și rezonabile ca quantum pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune urmau (și urmează) a fi luate în considerare următoarele circumstanțe:

a) acțiunile infracționale au fost comise în privința sa de către inculpatul Gurschi Valeriu pe data de 27.11.2013, aproximativ ora 08.00 cu vinovăție sub formă de intenție directă de vătămare a integrității corporale, adică cu intenție directă de a cauza dureri fizice și suferințe psihice;

b) aceste acțiuni infracționale dînsul le-a comis în loc public pe timp de zi și în prezența altor persoane, aplicîndu-i cu obrăznicie și cu cruzime lovituri puternice preponderent în cap, în situația în care el nu a comis în privința lui careva acțiuni ilegale și că este cu 10 ani mai în vîrstă ca el. În această privință prezintă relevanță declarațiile martorului ocular Melnic Nina, care combat declarațiile inculpatului, inclusiv cele date în ședință de judecată. Or, cu toate că în esență inculpatul a recunoscut vinovăția sa în săvîrșirea infracțiunii incriminate, acceptînd probele administrate în faza urmăririi penale (art. 364/1 CPP), dînsul prin declarațiile sale a încercat să distorsioneze tabloul real al comiterii de către el a infracțiunii, încercînd astfel de a-și îndreptăți acțiunile sale ilegale, fapt ce demonstrează că realmente el nu s-a căit sincer și nu regretă de infracțiunea comisă;

- urmare a acțiunilor infracționale descrise mai sus inculpatul i-a pricinuit vătămarea medie a integrității corporale părții vătămate, cu dereglarea sănătății de lungă durată cu urmări grave;

- din cauza vătămarilor corporale pricinuite de inculpat a fost nevoit să se trateze de mai multe ori în condiții de staționar în perioadele 27.11.2013-09.12.2013, 10.12.2013-20.12.2013, 24.02.2014-07.03.2014, 28.07.2014-08.08.2014, 08.10.2014-20.10.2014 și pînă în prezent continuă tratamentul ambulatoriu;

- în rezultatul vătămarilor corporale intenționate pricinuite de inculpat, în luna aprilie 2014 a fost supus examinării de către Consiliul Teritorial pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă Fălești, constatîndu-se afecțiunea generală a stării sănătății sale ca urmare a traumatismului pricinuit pe data de 27.11.2013 cu reducerea în proporție de 70 % a capacității de muncă. Drept urmare a fost încadrat pe un termen de un an în gradul 2 de invaliditate. Acest fapt este confirmat prin Certificatul de Dizabilitate și Capacitate de Muncă Seria CN nr. 071471 din 17.04.2014, copia căruia a fost anexată la cererea de concretizare a acțiunii civile depusă în ședința de judecată din 06.02.2015;

- urmare a vătămarilor corporale pricinuite de inculpat și a afecțiunii generale a stării sănătății sale în rezultatul acestora, a pierdut speranța de viață, or, a ajuns într-o stare de neputință fizică, astfel încât nu poate să se îngrijească de unul singur, nu poate face efort fizic, nu poate munci ca să-și întrețină soția și cei doi copii care se aflau la întreținerea sa;

- împrejurările descrise mai sus i-au provocat și continuă să-i provoace neîntrerupt pînă în timpul de față atît dureri fizice, cît și puternice retrairi sufletești, cu atît mai mult că Gurschi Valeriu după săvîrșirea infracțiunii nu s-a interesat deloc de soarta sa și nu i-a acordat nici un fel de ajutor;

- urmează a fi luat în considerație că la momentul comiterii infracțiunii avea un statut social stabil. La locul de trai avea un comportament pozitiv, bucurîndu-se de stimă și respect în cadrul comunității locale. Fiind căsătorit (soția este profesoară la Liceul Teoretic din s. Călinești) și avînd doi copii la întreținere se ocupa cu munca social-utilă în cadrul Gospodăriei Țărănești „Gemu Iurie Alexandru” al cărei fondator este; anterior nu a fost tras la răspundere contravențională și penală;

- avînd în vedere circumstanțele descrise mai sus, este evident faptul că suma de 10 000 lei (echivalent cu aproximativ 500 Euro) stabilită de instanță cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral cauzat în rezultatul infracțiunii săvîrșite de Gurschi Valeriu nu este echitabilă și respectiv, nu este în măsură să-i compenseze real, efectiv și pe deplin acele suferințe (dureri) fizice și psihice pe care le-a suportat și continuă să le mai suporte;

- consideră că în circumstanțele cauzei date suma de cel puțin 50 000 lei ar fi în măsură să constituie o compensație echitabilă și rezonabilă ca quantum în vederea reparării prejudiciului moral cauzat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 a fost respins apelul declarat ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. La adoptarea soluției instanța de apel a conchis că, instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungînd la concluzia privind vinovăția inculpatului Gurschi Anatoli în fapta incriminată și făcînd o încadrare juridică justă a acțiunilor lui în baza art.152 alin. (1) Cod penal.

Instanța de fond a făcut o analiză amplă a probelor cercetate, iar concluziile făcute de instanța de fond privind vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii reținute în sarcina lui rezultă din probele administrate, cărora le-a fost dată o apreciere legală sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Referitor la latura civilă contestată de partea vătămată Ghemu Iurie ce ține de dezacordul cuantumului despăgubirilor morale încasate și precum că instanța

de fond nejustificat a încasat o sumă cu titlu de prejudiciu moral care este exagerat de mică și nu corespunde prejudiciului moral cauzat prin infracțiune de către inculpat, în acest aspect Colegiul a indicat, că soluția instanței de fond este una motivată, legală și întemeiată.

Astfel, Colegiul penal a conchis că instanța de fond a apreciat real prejudiciul moral cauzat, iar la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei, în special de faptul că starea sănătății părții vătămate a fost prejudiciată, astfel prin acțiunile inculpatului părții vătămate i-a fost cauzat un prejudiciu moral exprimat prin suferințe fizice nemijlocit prin aplicarea loviturii cu pumnul soldată cu traumatism cranio-cerebral închis cu contuzie cerebrală, cât și faptul că ulterior pe parcursul unei perioade îndelungate a urmat tratamente medicale, precum și faptul cauzării suferințelor psihice, fiind nevoit să se trateze de mai multe ori în condiții de staționar.

Aceste suferințe au fost apreciate de instanța de fond în sumă de 10 000 lei, care este echitabilă pentru recuperarea prejudiciului cauzat.

Colegiul penal a conchis că despăgubirile materiale ale prejudiciului moral solicitate în sumă de 50 000 lei sunt exagerate, astfel instanța de fond a apreciat real prejudiciul moral cauzat, sumă care în viziunea instanței este suficientă și reală. Prevederile legale în această privință au fost respectate, instanța de fond stabilind existența unui prejudiciu moral cauzat părții vătămate, în mod întemeiat a dispus recuperarea acestuia prin stabilirea unui echivalent bănesc.

5. Hotărârile menționate sunt atacate cu recurs ordinar de către avocatul Radu Holban în numele părții vătămate și civile Iurie Ghemu, care neinvocând nici un temei din prevederile art. 427 Cod de procedură penală solicită casarea totală a deciziei și parțială a sentinței, în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri în partea ce ține de pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, prin care să se dispună încasarea de la inculpat în beneficiul său a sumei de 50 000 lei cu titlu de compensație bănească pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune.

În motivarea recursului se indică că suma de 10 000 lei stabilită de instanța de fond nu este echitabilă și nu este în măsură să compenseze suferințele fizice și psihice pe care partea vătămată le-a suportat și continuă să le suporte. În opinia recurentului, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, limitându-se la enunțarea concluziilor sale cu privire la respingerea apelului, fără a pătrunde în esență și fără a analiza circumstanțele de fapt și de drept invocate și descrise detaliat în apelul declarat.

6. Asupra recursului declarat a depus referință procurorul, prin care s-a expus pentru respingerea acestuia, deoarece criticile formulate pe marginea acțiunii civile nu sunt temei de casare și pentru care instanța de recurs să reaprecieze cuantumul acțiunii.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat,

fără citarea părților, în camera de consiliu în baza motivelor invocate în recurs și în raport cu materialele dosarului, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Astfel, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, dar va ține seama de starea de fapt deja constatată prin hotărîrea judecătorească definitivă.

Recurentul în recursul său nu invocă careva teme de recurs prevăzut la art. 427 Cod de procedură penală, însă din conținutul acestuia rezultă ca teme pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că: *hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Colegiul penal precizează că recurentul a semnalat faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor indicate în apel și invocă dezacordul său cu aprecierea eronată a probelor și a circumstanțelor de fapt și de drept invocate în cererea de apel.

Așa cum rezultă din textul deciziei atacate, Colegiul constată că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală. Decizia cuprinde temeurile de fapt și de drept care au dus la menținerea sentinței instanței de fond, or în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

Mai mult ca atît, Colegiul menționează că motivarea hotărîrii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atît timp cît sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărîrii penale, așa cum s-a procedat,

de altfel, în cauza de față. Investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, just a concluzionat că soluția instanței de fond este una motivată, legală și întemeiată.

Totodată, conform art. 414 Cod de procedură penală la judecarea apelului instanța a verificat probele și înscrisurile anexate la cauza penală și a celor suplimentare invocate de către părți, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată.

Referitor la latura civilă contestată de către apelant instanța de apel corect s-a expus indicînd că soluția instanței de fond este una motivată, legală și întemeiată.

Conform art. 1423 alin. (1) Cod Civil coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate. Aprecierea prejudiciului moral se face în funcție de circumstanțele cazului, de la caz la caz.

Astfel, Colegiul menține poziția instanței de apel și anume faptul că prima instanță a apreciat real prejudiciul moral cauzat, iar la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei, în special de faptul că starea sănătății părții vătămate a fost prejudiciată, astfel prin acțiunile inculpatului părții vătămate i-a fost cauzată un prejudiciu moral exprimat prin suferințe fizice nemijlocit prin aplicarea loviturii cu pumnul soldată cu traumatism cranio-cerebral închis cu contuzie cerebrală, cât și faptul că ulterior pe parcursul unei perioade îndelungate a urmat tratamente medicale, precum și faptul cauzării suferințelor psihice, fiind nevoit să se trateze de mai multe ori în condiții de staționar

În esență, aceste suferințe au fost apreciate în sumă de 10 000 lei, sumă care în opinia instanței de recurs este una echitabilă pentru recuperarea prejudiciului cauzat, iar despăgubirile solicitate în sumă de 50 000 lei sunt exagerate.

Prin urmare, Colegiul menționează că prevederile legale în această privință au fost respectate, iar criticile formulate de recurent enunțate la pct. 5. au fost obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel, care le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. 4.1., soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, ori materialul probator al cauzei penale dovedește incontestabil legalitatea temeiurilor de fapt și de drept care au adus la pronunțarea hotărîrilor recurate.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel, deoarece corespunde circumstanțelor de fapt ale cauzei, temeiurile invocate de recurent prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală nu persistă în cauză, iar hotărîrea atacată este legală și întemeiată, ceea ce impune soluția inadmisibilității recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Radu Holban în numele părții vătămate Iurie Ghemu împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 mai 2015, în cauza penală în privința lui Gurschi Valeriu, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 11 noiembrie 2015.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun